

Nr 765

Av herr Hamrin i Jönköping m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 59, med förslag till förordning om trafikomläggningskatt.

(Lika lydande med motion nr 615 i Första kammaren)

De förslag angående övergång till högertrafik som framläggs i propositionerna nr 58 och nr 59, har föregåtts av ett agerande från regeringens sida som delvis medfört ett åsidosättande av den parlamentariska beslutsapparaten. De demokratiska partiernas riksdagsgrupper förelades ultimatum av den innebörden, att om de inte godtog de allmänna principerna beträffande själva trafikomläggningen och dess finansiering som regeringen ville genomföra, så skulle regeringen inte lägga fram någon proposition i ärendet. Detta sätt att frångå ordinarie ordning för framläggande av förslag och riksdagsbehandling är förkastligt och kan inte motiveras med att ärendets natur kräver ett sådant förfarande.

På grund av det anförda saknar regeringen också rätt att, som departementschefen på s. 42 i propositionen nr 58 gör, motivera förslaget om finansieringsform för trafikomläggningen med att företrädare för de demokratiska partierna nått enighet om att finansieringen skall ske genom en särskild beskattning av bilismen.

De övriga skäl som anförs för att motorfordonsägarna skall bära *alla* kostnader för omläggningen till högertrafik är inte övertygande. Det sägs rent allmänt att motorfordonet blivit det element i trafiken som nära nog helt bestämmer dennas struktur. Det förenklade resonemang, som departementschefen synes föra, går ut på att eftersom »bilismen» är orsak till trafikomläggningen och »bilismen» kan väntas ha störst nytta därav, så skall »bilismen» betala kostnaderna. Det är här att märka att bilägarna åren 1964—1967 föreslås skola betala för vad bilägarna före år 1964 har orsakat och bilägarna efter år 1967 får nytta av.

Om »bilismen» skall medverka till finansiering av trafikomläggningen, så bör detta motiveras på ett mera förtroendeingivande sätt än vad som skett. Det kan då anföras att en del av skälen för att övergång till högertrafik bör ske är att hänföra till den starka tillväxten av bilbeståndet i Sverige. Men andra skäl är av helt annan natur. Det internationella perspektiv som anläggs på trafikomläggningen kan snarast motivera att omläggningen betraktas som en allmän samhällelig angelägenhet och därför bör bekostas med allmänna skattemedel. Uppenbarligen måste en avvägning av för- och nackdelar med olika finansieringssystem ske. Det kan då anföras mot att

bilismen skall bära hela bördan att vissa kostnader för trafikomläggningen, t. ex. kostnaderna för spårvägarnas del, inte kan bokföras på bilismens konto. Man bör vidare beakta, att motorfordonsägarna blivit hårt drabbade av ökade skatter och höjda trafikförsäkringspremier under den senaste tiden. Vid den avvägning, som vi sålunda gjort har vi kommit fram till resultatet, att hälften av kostnaderna för trafikomläggningen bör belasta motorfordonsägarna och den andra hälften allmänheten genom allmänna skattemedel.

Vi föreslår sålunda, att finansieringen av trafikomläggningen bestämmas så att 200 milj. kr. uttages som allmänna skattemedel åren 1964—1965 och 200 milj. kr. uttages genom fordonsskatt åren 1966—1967. Det måste därvid noga tillses att den ökade skattebelastning som härigenom kommer till stånd inte blir bestående utöver den angivna tiden. Vi anser denna fråga så väsentlig att den bör bli föremål för ett otvetydigt uttalande från riksdagens sida.

Många människor hyser oro för att trafikomläggningen kommer att medföra trafikrisker av betydande omfattning. Särskilt de gamla är av förklarliga skäl oroad för detta. Vi vill för vår del understryka att allt måste göras för att skapa största möjliga trafiksäkerhet, när övergången till högertrafik sker. Inte minst viktigt är, att vägarna upprustas just med tanke på att omläggning skall ske under loppet av år 1967. En särskild ansträngning härvidlag från statsmakterna skulle innebära en större trygghetskänsla hos allmänheten inför omläggningen.

Under återopande av i motionen anförd motivering hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 59 måtte

1. avslå propositionen,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t begära nytt förslag om finansiering av omläggningen till högertrafik innefattande att 200 milj. kr. skall uttagas som allmänna skattemedel åren 1964—1965 och att 200 milj. kr. skall uttagas genom fordonsskatt åren 1966—1967,

3. uttala att de extra skatter som beslutas för finansieringen av trafikomläggningen inte skall bli bestående utöver den för finansieringen avsedda och nödvändiga tiden.

Stockholm den 26 mars 1963

Yngve Hamrin

i Jönköping

Axel Gustafsson

Olaus Nyberg

Arvid Nilsson

Sigvard Rimås

Eric Nelander